

Fremsat den 21. februar 2023 af Lisbeth Bech-Nielsen (SF), Sigurd Agersnap (SF) og Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om fuld offentlighed om regeringens økonomiske beregninger

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2023 at tage de nødvendige initiativer, der sikrer, at de økonomiske beregninger og forudsætningerne herfor, der ligger til grund for lovforslag, aktstykker, regeringsudspil, politiske aftaler og politiske forlig m.v., offentliggøres. De økonomi-

ske beregninger skal offentliggøres på en måde, der sikrer fuld gennemsigtighed i beregningerne, dog undtagen i de tilfælde, hvor særlige, konkrete grunde såsom rigets sikkerhed, statens økonomiske interesser og lign. taler imod en sådan offentliggørelse.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en opdateret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 117, folketingsåret 2017-18. Der henvises til www.folketingstidende.dk, tillæg A, B 117 som fremsat.

Økonomiske beregninger spiller en central rolle i den politiske beslutningsproces. Beregningerne belyser de forventede økonomiske effekter af en given politik og giver regeringen og Folketinget et mere kvalificeret grundlag for at træffe beslutninger. Det er i dag som altovervejende hovedregel centraladministrationen, herunder især Finansministeriet, der udarbejder beregningerne. Finansministeriet offentliggør notater om ministeriets regneprincipper, som i praksis også gælder for andre ministerier. Et eksempel er Finansministeriets rapport »Regneprincipper og modelanvendelse – dynamiske effekter af offentligt forbrug og offentlige investeringer«, maj 2018, der blev udgivet efter en del kritik af Finansministeriets regneprincipper. Nogle fagministerier offentliggør også egne økonomiske beregninger. F.eks. offentliggør Transportministeriet de priser m.v., som ministeriet anvender, når der regnes på investeringer på området (»Hjælpeværktøjer og publikationer vedrørende samfundsøkonomisk analyse«, Transportministeriets hjemmeside).

Forslagsstillerne mener, at denne praksis skal udvides, så alle økonomiske beregninger, antagelser og forudsætninger, der indgår i den politiske beslutningsproces, herunder brugen af ADAM-modellen (Annual Danish Aggregate Model) og andre modelberegninger, gøres offentligt tilgængelige. Endvidere skal oplysninger, der er brugt som input til de økonomiske beregninger – herunder tilpasninger af regnemodellen og resultatet af beregningen – gøres offentligt tilgængelige. Dette vil som minimum tjene tre formål:

1. *Bedre beregninger*

Når oplysningerne lægges åbent frem, får økonomer og andre mulighed for at vurdere kvaliteten af dem og komme med forslag til forbedringer. Det kan føre til øget faglig dialog om og mulighed for løbende forbedringer af de økonomiske beregninger, der ligger til grund for de politiske beslutninger. Det er præcis den måde, en videnskabelig debat foregår på – offentliggørelse, kritik og forbedringer som reaktion på kritikken.

2. *Bedre muligheder for at regne på alternativer*

Når økonomiske beregninger m.v. offentliggøres, vil det være lettere for andre fagpersoner, herunder partiernes økonomer, at regne på alternativer – f.eks. konsekvensberegninger af en mindre ændring af et politisk forslag. Centraladministrationen offentliggør allerede i dag en del af de relevante oplysninger til brug for økonomiske beregninger, men det er ofte på en måde, der gør det vanskeligt at regne videre på beregningen, når der ikke er adgang til den bagvedliggende beregning. Ofte skyldes det en lav detaljegrad, afrundinger, eller fordi der kun er offentliggjort tal for enkelte år.

3. *Kontrol med magten*

Forslagsstillerne mener, at det er et godt princip, at mag-

ten skal kontrolleres der, hvor det er muligt. Ved at offentliggøre økonomiske beregninger bliver det lettere for Folketinget og offentligheden at kontrollere, om beregningerne er søbre, herunder om der bruges samme konkrete forudsætninger i forskellige beregninger, uden at dette underbygges med valide argumenter m.v.

Forslaget vil således kunne styrke den demokratiske debat i samfundet.

Den foreslåede model

Konkret foreslår forslagsstillerne, at de endelige regneark og modelkørsler offentliggøres, i forbindelse med at et lovforslag, aktstykke, regeringsudspil m.v. offentliggøres. Det vil sige, at de regneark, der indeholder konkrete forudsætninger og beregninger, skal offentliggøres. Det samme gælder de kørsler med ADAM og andre modeller, som ligger til grund for beregningerne, og hvor man skal kunne se, hvilke oplysninger der er brugt som input til de økonomiske beregninger. For så vidt angår politiske aftaler og forlig, kan der være brug for en vis respit, idet der skal være mulighed for at justere beregningerne i forhold til de sidste søm, der slås i en aftale.

Offentliggørelsen skal – hvor det er muligt – ske i elektronisk form, f.eks. på Finansministeriets hjemmeside eller på hjemmesiden regeringen.dk. Regneark skal både indeholde værdier og formler i de tilfælde, hvor der er foretaget en beregning i regnearket, således at det fremgår, hvordan delresultater fremkommer.

Som beskrevet ovenfor forestiller forslagsstillerne sig, at offentliggørelsen af de økonomiske beregninger i overvejende grad er tiltænkt Finansministeriets økonomers fagfæller, dvs. andre økonomer. Det foreslås derfor, at offentliggørelse af de økonomiske beregninger ikke skal ledsages af en større kommunikationsindsats, end sige at Finansministeriet skal fungere som databank for den danske offentlighed. Forslaget vurderes derfor ikke at ville medføre væsentlige udgifter til systematisering eller forklaring af talmateriale.

Det er kun de endelige økonomiske beregninger, der ligger til grund for et regeringsudspil, lovforslag, aktstykker m.v., der skal offentliggøres. Beregninger til brug for den løbende interne rådgivning af regeringen og interne drøftelser i regeringen, forligskredse m.v. skal ikke offentliggøres (men kan i visse tilfælde være omfattet af offentlighedsloven), men der må ikke være udeladt relevante dele af en beregning m.v. i den endelige udgave.

Endelig foreslås det at undtage de særlige og konkrete tilfælde, hvor regeringen vurderer, at offentliggørelse af økonomiske beregninger vil have betydning for rigets sikkerhed (f.eks. visse beregninger vedrørende forsvaret og efterretningstjenesterne), statens økonomiske interesser og forhandlingsposition (f.eks. beregninger i forbindelse med kontraktforhandlinger og udbud), og hvor dataudtrækket angår et så lille antal borgere, at der er risiko for, at udtrækket kan afsløre personlige eller personhenførbare oplysninger

om disse. Såfremt regeringen undtager offentliggørelse af en beregning, skal Folketingets Finansudvalg orienteres om begrundelsen for den manglende offentliggørelse.

Overvejelser om en uvildig instans

Forslagsstillerne har overvejet, om alle beregninger bør kontrolleres af en uvildig instans. Men der vil altid være for-

udsætninger, der er baseret på skøn, men som ikke kan siges at være forkerte eller rigtige. Derfor mener forslagsstillerne, at der er mere perspektiv i en åben debat om forudsætningerne, hvilket som nævnt vil kunne føre til forbedringer af beregningernes kvalitet.

Skriftlig fremsættelse

Lisbeth Bech-Nielsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fuld offentlighed om regeringens økonomiske beregninger.

(Beslutningsforslag nr. B 34)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.